Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 7 | JERSEY CITY and NEW YORK, | FRIDAY, JANUARY 12, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | П'ЯТНИЦЯ, 12-го СІЧНЯ 1996 р. | Ч. 7. РІК CIII

Праця над проєктом конституції продовжується

Київ (Р. Р.). — Тут відбулася зустріч Президента України Леоніда Кучми і голови Верховної Ради Олександра Мороза з членами групи Конституційної комісії, які працюють над проєктом нової конституції України.

Співголів Конституційної комісії поінформовано про вже зроблене, зокрема про підготовлені положення щодо структури українського парляменту, визначення уповноважень усіх гілок влади, державної символіки, мови та процедури прийняття Конституції.

У своєму виступі О. Мороз зазначив, що треба „не допустити помилки в основоположних моментах". Він вимагає від членів групи уточнення всіх обставин, пов'язаних з визначенням функцій кожної гілки влади і також із захистом прав людини. Варто знайти такий варіянт проєкту конституції, який задоволив би українську державу і суспільство сьогодні й також у перспективі.

Президент Л. Кучма зазначив, що конституційний процес треба пришвидшити, але не так поспішати, щоб припускатися помилок, які виправити буде дуже складно. Президент висловив задоволення з приводу того, що члени групи у більшості питань мають спільну думку.

Л. Кучма висловив співчуття з приводу смерти Ф. Міттерана

Київ (УНІАР). — Президент України Л. Кучма надіслав президентові Франції Жакові Шіракові телеграму, в якій від імені українського народу та себе висловив глибоке співчуття у зв'язку зі смертю колишнього президента Франції Франсуа Міттерана.

„Визначний внесок Франсуа Міттерана у справу побудови нової архітектури европейського дому назавжди вписав його ім'я в історію. Франсуа Міттеран навічно залишиться в нашій пам'яті як видатний політичний діяч другої половини XX століття, якого справедливо називали 'великим европейцем'", — сказано в телеграмі Президента України.

В телеграмі наголошено на тому, що Ф. Міттеран приділяв багато уваги становленню і розвиткові двосторонніх українсько-французьких взаємин. Його особисте ставлення до незалежної України, бачення її місця на новій політичній карті Европи викликало симпатії українського народу.

Л. Кучма також передав щирі співчуття родині покійного.

ЧЕЧЕНЦІ ЗДІЙСНИЛИ ЩЕ ОДНУ БОЙОВУ ОПЕРАЦІЮ

Ґрозний, Чечня. — У вівторок, 9-го січня, велика група бійців чеченського опору на чолі з 28-річним Салманом Радуєвим захопила пологовий будинок і шпиталь в дагестанському місті Кізляр.

В числі закладників опинилися до 1,000 хворих, лікарів та обслуги і приблизно 150 російських вояків. Крім того, чеченці привели до шпиталю ще сотню мешканців міста. Пізніше стало відомо, що в руках чеченців знаходяться ще два будинки поблизу шпиталю і що вони також контролюють міст через річку Терек.

С. Радуєв оприлюднив головну вимогу чеченських патріотів — негайне виведення російських військ з Чечні. Цю вимогу російська сторона назвала „нереалістичною". У Кізляр негайно стали прибувати спеціяльні формації російської Служби безпеки на чолі з генералом Віктором Зоріним. Президент Росії Борис Єльцин піддав гострій критиці федеральну прикордонну службу і її керівників, які уможливили для чеченців перехід кордону у Дагестан.

Того ж дня після обіду, коли Москва відмовилася вести переговори з чеченсь-

(Закінчення на стор. 3)

Міністром закордонних справ Росії став Є. Прімаков

Москва. — Президент Борис Єльцин призначив міністром закордонних справ Російської Федерації Євгенія Прімакова, який дотепер очолював Службу зовнішньої розвідки.

Андрей Козирев, попередній керівник зовнішньополітичного департаменту, зрезиґнував зі свого посту у зв'язку з обранням його депутатом Державної думи в недавніх виборах.

Є. Прімаков раніше працював кореспондентом газети „Правда", центрального органу совєтських комуністів, у різних країнах світу, відтак очолював Інститут сходознавства та Інститут світової економіки і міжнародних стосунків, тобто ті установи, керівництво яких було пов'язане з КҐБ і таємною діяльністю. Ще за президента Михаїла Горбачова Є. Прімаков офіційно перейшов працювати першим заступником голови КҐБ СССР, а з 3 грудня 1991 року очолив Службу зовнішньої розвідки Росії.

Є. Прімаков був запеклим ворогом національно-визвольної боротьби українського та інших поневолених Москвою народів, виступав з несправедливими, шовіністичними за змістом нападами на проголошення ними державної незалежности.

УНА провела „колядування"

Київ (УНІАР). — Як повідомила Українська Національна Асамблея, у зв'язку з урядовим „різдвяним подарунком" українському народові у вигляді понадпланового і передчасного знищення ядерних шахт, 5-го січня силами фольклорної референтури УНА—УНСО відбулося „колядування" біля Кабінету Міністрів та приміщення Національного Банку. Об'єкти „колядування" вибрані не випадково, адже український Уряд, згідно з УНА, — „найбагатший у світі, бо може дозволити собі робити дарунки таким багатим країнам, як ЗСА і Росія у вигляді ядерного роззброєння та знищення всього того, що протягом десятиріч будував український народ".

„Колядування" пройшло під гаслами: „Янкі, гов гом!", „Геть лапи від наших ядерних ракет!", „Пацифізм не пройде!", „Ядерна зброя — наша свобода!", „Коляди, коляди, ядерну зброю до нас повернии!". Розіграно вертепні сцени на тему безкоштовного ядерного роззброєння.

Л. Кучма і П. Лазаренко — почесні громадяни Дніпропетровського

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 5-го січня, газета „Всеукраїнські Ведомости" повідомила, що Виконавчий комітет Дніпропетровської Міської Ради присвоїв звання „Почесний громадянин Дніпропетровського" Президентові України Леонідові Кучмі і першому віцепрем'єр-міністрові Павлові Лазаренкові.

Голова виконкому Микола Швець так прокоментував цю подію: „Те, що зробили Леонід Данилович і Павло Іванович для нашого міста, у всіх мешканців на виду: перший український тролейбус і трамвай, електровоз і акумулятор, нарешті, пуск довгоочікуваного метрополітену (підземки. — Ред.). У всіх згаданих великих справах державної ваги є неоцінима заслуга цих двох людей".

М. Швець пояснив, що звання „Почесний громадянин Дніпропетровського" вже отримали 17 осіб. Вони мають виключні права, в тому числі і право на додаткову житлову площу.

Українське пароплавство налагоджує стосунки із Сербією

Київ (УНІАР). — 8-го січня до Сербії відлетіла делеґація українського дунайського пароплавства „Удаско" на чолі з віце-президентом Віктором Костевим, яка має провести переговори з партнерами про відновлення діяльности спільних підприємств, брокерських фірм та про укладання контрактів на вантажоперевезення.

Як повідомив перший віце-президент „Удаско" Олександер Кравченко, до відновлення судноплавства на Дунаї українські річковики готові. Він наголосив, що пароплавству вдалося зберегти суховантажну і нафтоналивну флоту. „Завдання 'Удаско', — сказав О. Кравченко, — на третину відновити обсяги вантажоперевезень, які мали річковики до запровадження санкцій Ради безпеки ООН щодо Югославії".

Генеалогічне Товариство очолив В. Томазов

Київ (Р. Р.). — Тут створено Генеалогічне Товариство, яке має на меті поставити вивчення генеалогії на науковий рівень.

Інтерв'ю з науковцем генеалогом Валерієм Томазовим надруковано в газеті „Зеркало Недели". Томазов є нащадком наполеонівського офіцера і української дворянки з роду Пустовойтів, однак він досліджує не лише дворянські родоводи, але й гілки всіх інших станівprошарків суспільства. „Це особливо важливо для України, і не тільки тому, що допомогло б формуванню загальнонаціональних цінностей, але й тому, що українські генеалоги і раніше були відомі своїми демократичними традиціями, інтересом до вивчення всіх станів суспільства", — сказав В. Томазов. А для тих, хто будь-що намагатиметься довести своє нібито „дворянське походження", він не має наміру робити поступок. Головним своїм завданням він бачить працю в товаристві з метою показати духовий вклад українців у світову культуру. „Марковичі, Разумовські, Капністи, Безбородьки та інші — це цілий пласт, дослідження якого ще тільки починається. Мені також здається, що давно пора відкинути всі інсинуації щодо малоросійського дворянства. Пора визнати, що це була цілком означена категорія, яка має свою власну історію, пов'язану перш за все з Україною. Незважаючи на те, що Москва і Петербурґ рекрутували немало представників нашого дворянства, кращі з них ніколи не забували про своє походження і не поривали зв'язку з батьківщиною", — зазначив керівник Товариства України.

„Українська Газета" має нових видавців

Київ (Р. Р.). — Після чотиримісячної перерви через економічні труднощі, „Українська Газета" знову виходить. Її видання відновили нові видавці в особі генерального директора Державного підприємства магістральних нафтопроводів „Дружба" Любомира Буняка, голови Ради товариства зв'язків з українцями за межами України Івана Драча, президента Національного університету „Києво

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

ГАЛИЧ ВІДЗНАЧАТИМЕ 1100-РІЧЧЯ

КИЇВ. — Прем'єр-міністер України Євген Марчук повідомив, що на святкування 1,100-річчя міста Галич, яке відбудеться у 1998 році, Уряд виділить три трильйони карбованців. Для підготови святкувань створено організаційний комітет. У місті будується лікарня на 200 ліжок, будинок культури, відбудовується церква.

УНА-УНСО ВИСТУПАЄ ЗА КОНСОЛІДАЦІЮ

ЛЬВІВ. — Колишній голова обласного комітету УНА Андрій Шкіль переїхав до Києва, де очолив ідеологічний відділ проводу УНА. Його місце у Львові зайняв колишній офіцер з особливих доручень УНСО Сергій Коломієць. Голова політреферентури УНА Анатолій Лупиніс офіційно ствердив, що він і вчетверте кандидуватиме до Верховної Ради у Левандівський виборчий окрузі, де вибори не відбулися. Він сказав, що лідерів УНА непокоять результати виборів у Росії, що на їх думку, потягне за собою ще більш ворожу політику Росії щодо України. В Україні, на думку керівників УНА, ситуація „як перед громадянською війною", тому необхідна консолідація всіх українських політичних партій.

ПРОКУРАТУРІ НЕПОТРІБНІ РЕВОЛЮЦІЙНІ РЕФОРМИ

КИЇВ. — Заступник голови Верховної Ради України Олег Дьомін на пресовій конференції висловився проти „революційних засобів реформування прокуратури". За його словами, „лихоманка реформаторства вже накоїла багато лиха і його буде більше, якщо почне трясти правну систему".

СПОВІЛЬНИЛАСЯ ПРАЦЯ З ВИДОБУТКУ ЗОЛОТА

ОДЕСА. — Освоєння Савранського золоторудного родовища „Травневе" під загрозою зірвання. Через недостатнє фінансування втричі сповільнилися темпи бурових робіт. Головний геолог Микола Сіродоєв сказав, що Уряд виділив лише половину необхідних капіталовкладень. На його думку, родовище „Травневе" першим в Україні могло б забезпечити державу золотом, оскільки „технологія видобутку і обробки місцевого високопробного золота проста, екологічно чиста і не потребує значних затрат".

ЛІБЕРАЛИ ОСТЕРІГАЮТЬ ПРО ЗАГРОЗУ МОНОПОЛЬНОГО КАПІТАЛІЗМУ

ЛЬВІВ. — Тут створено реґіональну організацію Ліберальної Партії України, яку очолила Оксана Бойкович. Вона вважає, що деякі положення проєкту конституції України „загрожують поворотом держави на шлях країн з державно-олігархічною формою монопольного капіталізму, які сприятимуть дальшому зростанню авторитарно-бюрократичного апарату". За словами О. Бойкович, „неґативний стереотип партії лібералів, як чогось 'східняцького' у галичан розвіявся, адже лібералі бачать Україну соборною і для її утвердження намагаються об'єднати всі демократичні сили".

ПРОГРАМУ ПРИВАТИЗАЦІЇ НА ОДЕЩИНІ ВИКОНАНО

ОДЕСА. — Програму приватизації на 1995 рік в Одеській області виконано успішно. Як повідомив представник Міського Фонду державного майна Микола Шутов, до роздержавлення у 1995 році було заплановано 411 об'єктів загальною вартістю 230 більйонів карбованців, а фактично приватизовано 428 об'єктів на загальну суму 359 більйонів карбованців.

ВСЕНАРОДНЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ КОНСТИТУЦІЇ РОЗПОЧНЕТЬСЯ В ЛЮТОМУ

КИЇВ. — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз під час прямого телефонічного зв'язку з читачами „Голосу України" сказав, що приблизно в лютому 1966 року проєкт конституції України обов'язково буде опубліковано для широкого обговорення. Референдум з приводу конституції відбудеться тільки після розгляду проєкту її у Верховній Раді.

МИНУЛОГО РОКУ РОЗКРИТО 335,800 ЗЛОЧИНІВ

КИЇВ. — Колеґія Міністерства Внутрішніх Справ України підвела підсумки боротьби зі злочинністю у 1995 році. Як показала статистика, відсоток розкриття злочинів у 1995 році становив 66.6 відс. проти передминулорічних 54.7 відс. скоєних злочинів. Всього за рік в Україні розкрито 335,800 злочинів, серед яких 286 убивств із застосуванням вогнепальної зброї, 189 убивств 'на замовлення', 371 випадок убивств двох або більше осіб, нерозкритими залишилися 597 убивств. У сфері економіки протягом 1995 року виявлено 58,800 злочинів, в тому числі розкрадання, порушення правил валютних операцій, хабарництво.

КОМАНДУВАЧ ВМС УКРАЇНИ — ЗА СПІВПРАЦЮ З ЧФ

СЕВАСТОПІЛЬ. — „ВМС України будують наполегливо шукати шляхи до зближення і встановлення ділових, дружніх, рівноправних відносин з російською Військово-морською флотою. Адже ми сусіди, а тим більше, які стратегічні партнери, ми просто приречені на це", — сказав командувач Військово-Морськими Силами України віце-адмірал Володимир Безкоровайний. Він висловив жаль, що „1995 рік не став роком прориву у поліпшенні наших взаємин з Чорноморською флотою". Деякі покращення стосунків з ЧФ він назвав далекими від бажаних. За його словами, „все ще живучі недовір'я, підозра, іноді й недружелюбність". Віце-адмірал висловився за те, щоб проводити з ЧФ „спільні навчання, обмінюватися досвідом, йти на взаємодопомогу, тобто співпрацювати".

Г. Удовенко підсумував досягнення України за 1995 рік

Київ (Р. Р.). — Тут 4-го січня в газеті „Київська Правда" надруковано інтерв'ю з міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком.

Підсумовуючи досягнуте Україною на міжнародній арені, міністер сказав, що основним завданням у перші роки існування незалежної України було вийти на міжнародну арену і встановити відносини з переважною більшістю країн світу. І це завдання практично виконано: Україну знають у світі, при чому, знають переважно з позитивного боку.

На думку Г. Удовенка, цьому сприяв рішучий курс на реформи у всіх сферах суспільно-політичного й економічного життя, започаткований Президентом Леонідом Кучмою 1994 року. Зовнішня політика України стала більш активною, прагматичною, гнучкою і динамічною. Україну визнали провідні держави та світові організації, а на міжнародних форумах голос України звучить досить гучно, зазначив міністер. Як приклад він навів ювілейну сесію Генеральної асамблеї ООН, коли другим після господаря свята — президента ЗСА Билла Клінтона — виступив Президент України Леонід Кучма.

Серед найголовніших подій минулого року Г. Удовенко назвав приєднання України до Ради Европи, відвідини Президентом України цілої низки країн, що значно поліпшило відносини України з країнами Заходу. Серед країн, які Л. Кучма відвідав у 1994–95 роках, стали шість держав „великої сім-ки", відносини з якими набувають конструктивного партнерства, так само як і з Европейським союзом. Зокрема між Україною і Европейським союзом від початку 1996 року починає діяти велика угода про партнерство і співпрацю та торгівлю.

Крім того, Україну запрошено взяти участь у евро-середземноморській конференції, що відбулася у Барсельоні під егідою ЕС. Тобто, Европейський союз визнав Україну і як середземноморську державу. Поліпшилися відносини України з НАТО. Все це означає, що відносини України з провідними державами світу мають добру перспективу.

Минулого року Президент України відвідав і такі віддалені країни як Бразилія, Арґентина, Чіле, Японія, Китай, урядова делеґація відвідала Південну Корею. Всі візити були успішними і результативними, поклали початок активізації відносин України з Латинською Америкою, азійсько-тихоокеанським реґіоном, що також є дуже перспективним на майбутнє.

Великого значення Г. Удовенко надає і тому, що у 1995 році діялог України з Росією „вдалося вивести на нормальний, діловий, конструктивний, відкритий рівень". Полагоджено проблему державних боргів, вирішено питання розподілу Чорноморської флоти, розпочато конкретні переговори з широкого кола питань. Минулого року „українсько-російські відносини перестали в уяві світової громадськости бути елементом, так би мовити, тривожної уваги", — зазначив Удовенко, додавши, що це теж є значним досягненням української зовнішньої політики. Україна також встановила дипломатичні та активні відносини з рядом нових держав на теренах колишнього СССР.

До невдач минулого року міністер закордонних справ України віднісе те, що не вдалося, хоч і з об'єктивних причин, підписати широкомаштабний двосторонній договір з Росією. Неузгоджено деякі питання з іншими державами, так чи інакше пов'язані з українсько-російськими відносинами. Наприклад, не досягнуто порозуміння щодо двосторонього українсько-румунського договору.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 9-ГО СІЧНЯ, президент Билл Клінтон і республіканські конгресові лідери припинили свої переговори у справі збалансування державного бюджету, з обіцянкою зустрітися знову наступного тижня. Хоча на згаданій зустрічі обидві сторони не могли знайти спільної мови, то офіційно підкреслили з оптимізмом можливості успішних переговорів на наступній зустрічі. Президент твердить, що зустріч була корисною та її заплановано продовжити. Сен. Роберт Дол, провідник сенатської більшости, та спікер Палати Репрезентантів Нют Ґінґріч кажуть, що ця перерва дасть змогу обидвом сторонам призадуматись як найкраще вирішити цю справу.

ОБТРУШУЮЧИСЬ ВІД недільнішої снігової, мешканці трьох довколишніх стейтів Коннектикат, Ню Джерзі та Ню Йорку починають підсумовувати свої видатки пов'язані з цим природним лихом. Одначе найважливішим є те, що ця снігова буревія є причетною посередньо чи безпосередньо до втрати життя 19-ти громадян у тому семеро, які померли на серцевий приступ відгортаючи сніг. Про це повідомили лікарні та місцеві чинники влади, подаючи, що в тому четверо осіб у Ню Джерзі, четверо на Лонг Айленді і четверо в Коннектикат, одна особа у повіті Вестчестер, троє у Квінсі, двоє в Гарлемі та одна людина у повіті Орандж.

У СВІТІ

ТАЙВАНСЬКА ВЛАДА висловила сподівання, що Державний департамент З'єднаних Стейтів Америки не відмовиться видати транзитну візу для віцепрезидента країни Лі Юаньчу, який планує використати зупинку в Лос Анджелесі по дорозі до Ґватемалі у середині січня, щоб у такий спосіб мати можливість зустрітися зі спеціялістами Американського інституту у справах Тайвану. Відомо, що Вашінґтон підтримує з Тайваном лише неофіційні зв'язки. Коли минулого літа Білий Дім дозволив видати в'їзну візу для тайванського президента Лі Денґвея у зв'язку з його приватною візитою до ЗСА, то це викликало гостре невдоволення в Пекіні, який вважає острів „бунтівною китайською провінцією, котра не має права на жодне міжнародне визнання".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Двох партій досить

Двопартійність є, на наш погляд, найздоровішою американською традицією. Щоб у суспільстві панувала рівновага, однієї партії замало, а трьох — забагато. Коли ще більше, по 30—40, то це вже біда. Хоч зрозуміти можна: комуністичний тоталітаризм відібрав людям мову, мовчання за довгі роки склалося на вулкан слів, й тепер він вибухнув. Всі говорять і ніхто нікого не слухає. Вже демократія, але ще напівдитяча, незріла.

А може, три все ж краще, ніж дві? Це цілком поважно пропонує американському народові Рос Перо, кажучи, що ні демократи, ні республіканці не здатні розв'язати актуальні проблеми, ані передбачити майбутні. На думку Р. Перо, нова політична сила так і має називатися — Незалежною партією реформ. Чи цей його проєкт має під собою якусь дійсну підставу?

Застановімося над простим чинником часу. Двопартійність у ЗСА існує так довго, як сама держава. За ці дві з лишком сотні літ політична система трансформувалася у відповідну психологію. Однак справа тут не тільки в традиціях чи призвичаєннях. Американський варіянт демократії є оптимальним і ця істина не потребує спеціяльних доказів. Правляча партія править і при цьому, певна річ, у дечому помиляється. Опозиційна ж стоїть збоку і пильно придивляється, не пропускаючи жодної чужої помилки. Коли їх назбирується багато, опозиціонери дістають шанс перемогти. Вони кажуть: „Коли ми переберемо владу, то ці помилки відразу унеможливимо".

Американська двопартійна ситема подібна до людського організму з його подвійними функціями самозахисту. Можна, звісно, дивитися й одним оком, але двома ми бачимо ширше і точніше. Можна стрибати й на одной нозі, але темп і рівновагу запевнюють дві. І чи варто шкодувати, що ми не маємо трьох ніг чи трьох очей?

Пересічний американець не прив'язує себе навічно до жодної з двох партій. Він чекає від політиків не масних слів, а добрих вислідів для себе і своєї країни. Довгі роки масову підтримку мали демократи. Їхньою заслугою є соціялізація держави, тобто створення умов, за яких легко живеться не тільки багатим людям, але всім без вийнятку. Одначе, на жаль, демократи задалеко зайшли: соціяльна держава ледве не перетворилася на соціялістичну. Тягар податків все більше пригинав додолу плечі працюючих. Велфер та сотні інших програм соціяльної допомоги не лише не запровадили соціяльної справедливости, але ще й спричинили непередбачені моральні проблеми. Надмірно розрослася державна бюрократія, схильна витрачати більше грошей, ніж є у касі.

І народ обернувся до демократів спиною. Більшість у Конгресі здобули республіканці. Жаль, що це не сталося раніше, бо тепер їхня програма здається аж занадто революційною. Вони хочуть відібрати від Федерального уряду невластиві йому функції і передати їх стейтовим адміністраціям, зменшити податки на загальну суму понад 300 блн. дол., відмовитися від тих соціяльних програм, які означають викидання кимось тяжко зароблених грошей на вітер, скасувати декілька необов'язкових департаментів, і багато іншого. Чи вдасться їм усе заплянуване? Чи зможуть вони покращити життя суспільства, закидавши ями на дорозі, але разом з тим не відмовившись від соціяльної орієнтованости держави — орієнтованости на нормальне життя для всіх громадян?

Між суперництвом і співпрацею республіканців та демократів нема простору для третьої партії, хоч Р. Перо так спокусливо її називає — Незалежною. Незалежною від американської дійсности вона бути не може і фактично змушена буде схилитися або до республіканців, або до демократів. Якщо Р. Перо підтримає перших, президент Билл Клінтон, скоріше за все, програє цьогорічні вибори, якщо других, — виграє їх.

Однак до виборів є ще трохи часу — цілком досить для того, щоб і республіканці, і демократи з'ясували свої стосунки без Р. Перо. Проблема тут у тому, що революційна республіканська програма вимагає дуже сильної політичної волі, безкомпромісовости, на яку колись успішно спромагався президент Р. Реґан. Без такої волі республіканці прийдуть до виборів, обвішані компромісами, як пси реп'яхами. Тоді справді може виникнути таке „безрибне" тло, на якому і Р. Перо здаватиметься „рибою".

Раїса Руденко

КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ

Упродовж 1995 року в культурному житті України відбулося багато подій. Серед них щорічний київський кінофестиваль „Молодість", який спеціялізується на показах студентських та дебютних фільмів усіх жанрів кіна. У спеціяльному каталозі, виданому в Парижі, український кінофестиваль „Молодість" зачислено до 200 найкращих кінофестивалів світу, а їх у самій лише Франції налічується до 600.

Помітним явищем став і щорічний фестиваль „Мистецьке Березілля". У 1995 році це був четвертий і найуспішніший з усіх попередніх фестивалів. „Мистецьке Березілля" — це державний фестиваль з наголосом на професійне театральне мистецтво. Його очолює і організовує київський режисер Сергій Проскурня, починаючи з 1992 року. Завданням фестивалю він вважає інформування про театральне життя світу. Кожне нове „Мистецьке Березілля" присвячується іншому аспектові театральної творчости. Фестиваль 1995 року проходив під знаком драматургії. В його рамках прочитано 17 нових п'єс, відбулися лекції з історії драми, дискусії, зустрічі з театральними діячами. У 1996 році „Мистецьке Березілля" буде єдиним театральним фестивалем в Україні. Раніше був ще „Золотий Лев" у Львові та „Березіль" — спочатку в Івано-Франківському, а пізніше в Харкові. „Золотий Лев" відбувається раз на два роки, і в 1996 році він не проводиться.

. Важливу ролю відіграє єдиний українськомовний фестиваль сучасної молодіжної музики „Червона Рута". Торік він пройшов у Криму і був там прийнятий надзвичайно добре. Крім того, із середовища кримчан фестиваль поповнився новими учасниками. Відбувся 21 концерт у Севастополі та Симферополі, прослухано виступи 2,700 молодих музик, молоді виконавці виконали 2,300 нових українських пісень. Кількість учасників фестивалю зросла майже втричі. „Червона Рута" відвідує південні та східні області України, де має не менший успіх, ніж в „городе рускіх моряков" Севастополі. „Червона Рута" активно вишукує талановиту молодь, яка здатна взяти участь у становленні національної школи молодіжної музики.

Камерний хор „Київ" здійснив тріюмфальні гастролі по містах Франції, Німеччини, Голляндії, Польщі, Великобританії. Високий мистецький рівень цього колективу Европа відзначила ще у 1992 році, коли хор „Київ" отримав Золотий диплом на першому конкурсі ім. Шумана в Німеччині та премію на XII конкурсі церковної музики в Польщі. На четвертому конкурсі в ірляндському місті Слайґо хор „Київ" не лише завоював „Ґран-прі", але й потрапив до книги рекордів Ґіннесса, діставши від жюрі найвищу оцінку 99.9 з 90 можливих. За п'ять років свого існування хор зібрав солідну колекцію нагород найпрестижніших европейських хорових форумів. Від 1992 року ним керує Микола Гобдич, який створив універсальний колектив, що став новим явищем у хоровому мистецтві. Він виконує аванґардну, клясичну та церковну музику, поєднує академічний та церковний репертуар з пісенно-театральним дійством. Хор відзначається стриманістю і вишуканістю поведінки у хвилини одухотвореного співу старовинної української музики й водночас виконання народних пісень — це справжній хоровий театр з вокальною і акторською майстерністю та грою на народних інструментах. Творче кредо Миколи Гобдича — домагатися гармонійного ансамблю шляхом пошуку акустичного балянсу та за допомогою злиття яскравих тембрів. Закордонна преса просто рясніє захопленими відгуками про хор „Київ", який уже підписав контракт із шотляндським імпресаріо про виступи в різних країнах на п'ять років.

Національний академічний театр ім. Івана Франка у 1995 році відзначив своє 75-річчя, а Київський театр юного глядача — 70-річчя. Головне управління культури Києва відкрило першу міську художню ґалерію. Капеля ім. Левка Ревуцького відсвяткувала своє 25-річчя. Національна симфонічна оркестра, керована Теодором Кучаром, здійснила успішні ґастролі по 11 найбільших містах Австралії. Національна опера України успішно виступила в Японії, Китаї, Еспанії, Франції та ЗСА. Фестиваль музики Бориса Лятошинського відбувся з нагоди 100-річчя від дня народження композитора. Фестивалі „Форум молодих" та „Прем'єри сезону" продовжили традицію відкриття талантів серед молодих композиторів і виконавців. Телевізійна програма „Клясік-прем'єр" представила глядачам триста молодих виконавців клясичної музики.

(Закінчення на стор. 3)

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА

Д-р Юліян Мовчан

Переїдання і далі залишається медичною проблемою

Останнім часом у пресі знову появилися інформації про шкідливість для здоров'я людини надмірної ваги. Іншими словами, більше понад свою норму людина їсть (або, популярно кажучи, обжирається) — більше вона важить, що шкідливо відбивається на її здоров'ї. Зокрема, в людей з надмірною вагою часто появляються такі недуги, як високий тиск крови, цукриця (діябет), подагра, недуги серця і т. д. І хоч про це вже багато писалося і пишеться в пресі, проте, згідно зі статистичними даними, кількість гладких або „опасистих" людей у світі і далі є дуже високою. Зокрема, про це багато довідуємося з американського журналу „Prevention" в числі за вересень минулого року.

Виявляється, що в цьому і далі побивають рекорд З'єднані Стейти Америки. Бо в той час, коли пересічна вага дорослої людини південно-европейських країн є 156 фунтів, Східньої Европи — 150, західньо-центральної Европи 147, північної Европи — 150, південно-центральної Америки — 145, Африки — 137, Азії — лише 128 фунтів (очевидно, в наслідок голоду й недоїдання), то пересічна особа ЗСА тепер важить 162 фунти. На цій підставі професор медицини Колумбійського університету Теодор Ваніталі назвав американців „одним з найбільш товстих народів світу" (див. стор. 81 згаданого журналу).

В чому справа? Чому ЗСА побивають рекорд щодо кількости „товстих" людей у світі?

Очевидно, однією з найголовніших (а може таки найголовнішою) причин цього є те, що ЗСА випродуковують стільки харчових продуктів, як жодна інша країна світу. І тому й ціни їх не є аж такі високі, аби людина навіть із дуже скромним заробітком не змогла їх придбати для прохарчування. І це добре! Бож краще їх мати більше, ніж менше.

Але є ще й інші причини надмірної ваги багатьох американців. Їх є багато, але, мабуть, найголовнішим з них є дві, а саме: невміння або краще сказати, небажання багатьох людей споживати продукти в такій кількості, в якій вони не шкодили б для їхнього здоров'я. І друга причина є брак фізичної активности багатьох людей, за допомогою якої споживаний товщ у значно меншій мірі зміг би відкладатися в організмі.

Якщо йдеться про надмірне споживання харчів, які збільшують вагу людини, то кращим доказом цього може бути споживання в побільшеній кількості багатих на товщ м'ясних та молочних продуктів. Згідно зі статистичними даними, в той час, коли людина в Англії або Швеції на рік пересічно з'їдає 39 фунтів м'яса, в Японії пересічно 23 фунти, в ЗСА людина пересічно споживає на рік аж 94 фунти м'яса!

В той час, коли в інших цивілізованих країнах споживання харчів у публічних місцях — в тому числі на вулицях, у підземках і т. д. — майже не практикується, тут, в Америці, це дуже часто можна бачити. Як пише японець Масако Кіношіта, „у нас, в Японії, навіть жування ґуми в публічних місцях не практикується". А скільки є випадків, коли особа, сидячи за керівницею авта, під час їзди одночасно споживає якусь їжу! Не кажучи вже про те, що якби люди, сидячи за керівницею, не їли, то правдоподібно, було б менше забитих в ЗСА кожного року в наслідок автомобільних катастроф.

Також туристи, які відвідують ЗСА, завважують, що в їхніх европейських ресторанах порції харчів, зокрема, м'ясних, значно менші, ніж в американських. А одна з туристок, Марія Розенберґ, сказала: „Такого стейку, якого нам дали на одну особу в американському ресторані, у Швеції вистачило б для родини з чотирьох осіб".

Але переїдання було б значно меншою проблемою, якби люди також реґулярно займалися фізичною активністю, тобто, більше рухалися, давали більше праці своїм мускулам. „Фізична активність є ключем для дотримання доброго здоров'я, — сказав професор епідеміології університету в Мінесоті Лоренц Куші. — Інші народи рухаються більше, ніж ми".

Висока техніка, або краще сказати, надуживання такою технікою, не сприяє фізичній активності людини. Найкраще це видно в ділянці транспортації. В той час, коли в минулих часах аби десь піти чи когось відвідати, людина в основному покладалася на свої власні ноги, тепер, аби, наприклад, відвідати свого приятеля на віддалі пару бльоків (чи кварталів), особа воліє їхати туди своїм автом. Чи не так?

А якщо так, тоді треба мати на увазі, що коли через недостачу ходіння м'язи в ногах атрофуються, тобто, стають меншими і тому слабшими, тоді одночасно з причини фізичної активности товщ, замість „спалюватися" в процесі фізичної активности, відкладається в організмі (зокрема, під шкірою), в наслідок чого вага такої людини збільшується і це спричинює ті недуги, про які було згадано на початку цієї статті.

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

СЕЛЯНСЬКИЙ БАНК

Мова тут піде про одну азіятську країну, а саме Банґлядеш (слово „банґлядеш" означає „бенґальський народ"), яка у 1971 році остаточно здобула незалежність. Нині Банґлядеш має майже 130 мільйонів населення і займає восьме місце у світі. А коли взяти до уваги, що територія країни дорівнює американському стейтові Айова (55 тисяч кв. миль), то густота населення є однією з найбільших на світі... Коло 84 відс. населення живе в селах, а 75 відс. дорослих є неграмотними. У більшості селяни управляють землю примітивним рільничим знаряддям і продовжують методу своїх предків. Незалежно від цього можна глянути на маленьке село і там знайти меленьку людину, яка є здібна і дуже розумна. Вже це оправдує себе створити правильне соціо-економічне довкілля, щоб цю особу підтримати і вона могла змінити своє власне життя на краще.

І ось завдяки такому наставленню і створенню нового економічного підсоння розвинувся Ґрамін (селянський) Банк у Банґлядеш. Він став свого роду моделем економічного розвитку для багатьох країн світу. Чому?.. Тому що дає малі позики деяким найбільш убогим людям на землі, а головно безземельним жінкам, які зайняті власним бизнесом. Банкова система діловодства спирається головно на довір'я і взаємну відповідальність. А щоб селянка могла одержати позику, вона мусить доказати, що її майно нижче банкової вимоги. Від неї не треба ніякого забезпечення позики заставою. Потрібно і то обов'язково, щоб вона приступила до п'ятичленної групи і рівночасно до 40-членного „центру" і обов'язково кожного тижня приходила на сходини. Але це ще не все, бо вона ще мусить взяти на себе відповідальність за позики усіх п'ятьох членів своєї групи, до якої належить. Це ж вирішальний момент, бо якраз ця група, а не банк розглядає пропозицію позики. За невиконання зобов'язання одного члена відповідають усі. Тому група з обережністю перевіряє нових членів. А коли усі п'ять членів сплатять точно в означеному реченці борг, кожному з них банк запевнює майбутні позики без застереження.

Основником і душею банку є Мугаммано Юнус, який одержав багато міжнародних почесних грамот з признанням за конструктивну працю у поборюванні убогости. Інструментом цього є дія банку з участю багатьох людей, яких єднає спільна ідея. Ось позики банку адмініструють понад 10 тисяч випускників університету і середньої школи, розсіяні по цілій країні. Сам же банк налічує понад одну тисячу відділів і обслуговує 35 тисяч сіл з двома мільйонами клієнтів, з яких 94 відс. — це ...жінки! Тут же можна б наочно завважити, що позичкова політика банку виявляє теж сильне соціяльне родинне забарвлення, що спирається на погляді: „Коли жінка приносить заробіток, то безпосередніми спадкоємцями є її... діти!"

Банк став найбільшим селянським позичальником і від часу свого заснування до наступного року перейде суму двох більйонів долярів. На основі досвіду сподіються, що 97 відс. позик будуть точно сплачені. Ці позики впливають на підвищення стилю життя мільйонів селян, які з одного разу на день харчу перейшли на три і з одного тільки одягу на кілька... Клієнти банку позичають і на те, щоб платити за навчання дітей, щоб купити ліки, щоб будувати пристойне приміщення на життя, а навіть щоб призбирати фонди на час похилого віку... Річний звіт банку подає більш ніж 400 різного роду бизнесів, які почали якраз боржники. Банк примушує їх також щадити гроші на час непередбачених випадків, а у випадку смерти, охорони здоров'я і загального забезпечення користають з його услуг.

Мугаммадо Юнус, про якого вже була згадка, здобув докторат з економіки у ЗСА і став професором університету у Банґлядеш. Тут він кинув виклик своїм студентам закрити теоретичні підручники, а щоб довідатись, як 84 відс. населення їхньої країни живуть, глянути дійсності у вічі. Тому і впродовж чотирьох років свій пополудневий час він проводив зі студентами серед місцевих селян. Тут він студіював неофіційну економіку, організовував імунізаційні програми, щоб робити

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Курило

У ПАМ'ЯТЬ БАТЬКА

II

Останньо він часто говорив про поїздку в Україну. Ми всі знали, що така подорож неможлива. Може він молився як Вишенський:

Дай мені ще раз поглянуть
На мій любий рідний край.

Шукаю якогось полегшення, жадаю заспокоєння болю. Може знайду приклад у Стефаника — співця української селянської душі. В „Марії" він так писав:

„В місті зійшлося їх сила, паничі і прості хлопці. Хоругви і прапори шелестіли над ними і гримів спів про Україну. Попід мурами мами держали серця у долонях і дули на них, аби не боліли".

Мама і брат Любомир, сестра Галина і я, ми всі держали свої серця в долонях і дули на них, аби не боліли.

В похоронному заведенні зійшлася горстка людей востаннє поглянути на спокійне обличчя Євгена Курила. Не почують вже могутній голос, промовляючи слова Шевченка:

Схаменіться, будьте люди,
Бо лихо вам буде.

Не почують вже з тих уст палке благання:

Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Запах квітів, молитви і кадило. Ще кілька хвилин. Не хочу дивитись, але дивлюсь. Ввійшли в мої думки слова Стефаника:

„Я був щасливий. Коли я глядів дитиною на мамині очі, як по них сунулися тихенько пречисті хмари щастя — я був щасливий. А тепер на ті очі смерть долоню поклала. А я шукаю щастя під небом... і падаю..."

І я був щасливий колись, коли я глядів дитиною на татові очі,
часами радісні, часами сумні. З них я виловлював іскри. І я був щасливий і надхнений, коли почув з татових уст:

У Богдана сльози в оці
Та вогонь в душі, в словах.
„Згинем, браття, або вгору
Піднесем свободи стяг!
Згинуть, нам одна дорога,
Чи в кайданах, чи в війні,
Хто ненавидить кайдани,
Тому війни не страшні!
Чи послабли наші сили?
Потупилися шаблі?
Чи в серцях ви погасили
Дух лицарський взагалі?"
І гучніше хвиль Дніпрових
Крик козацтва заревів:
„Або ляжем головами,
Або виб'єм ворогів!"
В жовтім світлі смолоскипів,
Що горіли серед нас,
У очах козацьких блисло
Десять тисяч іскор враз.

А тепер смерть долонею заплющила очі мого тата, смерть долонею прикрила йому уста.

Пам'ятаю той прекрасний осінній день. Пам'ятаю квіти, кіш калини, труну і бездонну яму. Пам'ятаю грудочку київської землі, яку сестра привезла. Пам'ятаю, що я заломився, читаючи слова Стуса:

Ще небо глибоке, ще сонце високе
Та серце замало грудей не пірве...
Погребли тополі в глибокій печалі
Своїх калинових вишневих пісень...
Бо вже ослонився безокрай чужинний
І гнеться в жалобі кривавий розмай.
Прощай, Україно, моя Україно,
Чужа Україно, навіки прощай.

Відлетіли журавлі і огорнула нас печаль жалібними обіймами. Тужимо за тобою. Дякуємо тобі за Симоненкову грудочку любимої землі, яка стукотить в наших грудях. Молимось:

О Пане, справедливий будь для нас усіх!
Хай тихий плач беріз і розквіти калини
Колишуть їхній спокій в вічності доріг...
О Пане, справедливий будь!

(Остап Тарнавський, „Молитва за поляглих").

Апостол правди і науки

Слово...

На перший погляд воно здається простим, звичайним, буденним, яким користуються люди з раннього дитинства і до останнього подиху.

А якщо вдуматися глибше, спробувати докопатися до його першоджерел, то в кінцевому підсумку приходимо до висновку, що слово це дуже місткe поняття, в ньому велика сила і невичерпні можливості. А головне — його походження пов'язане із Всевишнім. Пошлюся на перше речення Євангелія від Іоанна, де сказано:

— Спочатку було Слово, і Слово було в Бога, і Слово було Бог.

Значення слова добре розуміли класики української літератури. Тарас Шевченко одним з перших уславив силу художнього слова:

Ну що б, здавалося, слово...
Слова та голос — більш нічого
А серце б'ється ожива,
Як їх почує!

В поемі „Лісова ідилія" (1906 рік), вміщеній у збірці „Semper tiro", Іван Франко писав, що „огонь в одежі слова — то безсмертна, чудотворна фея, правдива іскра Прометея".

Цю ж думку далі розвиває Леся Українка у вірші „Слово, чому ти не твердая криця" (1896 рік):

Слово, моя ти єдиная зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може, в руках невідомих братів
Станеш ти кращим
мечем на катів.

Сьогодні ми можемо назвати тих „невідомих братів", до яких зверталася поетеса: це добре знані в українському світі академіки Леонід Рудницький та Василь Маркусь, професори, які прославились своїми науковими працями в галузі літератури та мовознавства, Ася Гумецька та Богдан Рубчак.

Це вони і тисячі їх колег, досконало володіючи словом, самовіддано відстоюють державність української мови, її чистоту, самобутність, вносять свою частку у всенародну справу будівництва незалежної, демократичної України.

Чільне місце в славній когорті „невідомих братів" належить засновникові і головi української науково-дослідної програми при Іллинойському університеті професорові Дмитрові Штогринові, авторові понад 50 дослідних статей в царині української літературної критики, бібліографії та книгознавства.

Коротка біографічна довідка

Дмитро Штогрин народився в 1923 році в Чортківському повіті на Тернопільщині. Початкову і середню освіту осягнув на рідній землі. Студіював в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, а також в Міннесотському, Оттавському та Іллинойському університеті. В останньому почалася його трудова діяльність. З 1975 р. — професор бібліотечної справи, член НТШ, а з 1986 р. — дійсний член Української Вільної Академії Наук ЗСА. Д. Штогрин одружений з Евстахією Барвінською, мають двоє дітей.

З іменем Д. Штогрина пов'язано проведення в Урбано-Шампейні 14-ти міжнародних наукових конференцій, присвячених українській проблематиці, побудова однієї з найбільших і найкращих українських книгозбірень в університетській бібліотеці, а також організація курсів з вивчення української мови і літератури, які працюють впродовж багатьох років.

З нагоди десятилітнього ювілею Фундації для розбудови українських студій при Іллинойському університеті та відзначення заслуг професора Дмита Штогрина на канві українського життя, громадськість Чикаго влаштувала в культурному осередку святковий бенкет.

Доповідачі, а ними були: Ася Гумецька —президент Американської асоціації україністів, професор Мишиgенського університету та Леонід Рудницький — президент наукового товариства імені Т. Шевченка, професор ЛяСелл університету, а також учасники дебатів з-посеред цієї конференції, які проводилися в Урбані-Шампейні з ініціятиви невтомного професора Д. Штогрина. Всі вони відзначали, що конференції носили міжнародний характер і стали традиційним форумом для наукових доповідей, присвячених Україні та діяспорі.

Вручення привітання від губернатора стейту Іллиной Jim Edgara. (Зліва направо): Пат Міхальська, асистент губернатора з етнічних питань, проф. Д. Штогрин, його дружина Євстахія та Раїса Братків, президент Фундації.

— У тих сумних часах, - сказав академік Л. Рудницький, — „коли Україна була одним із закапелків Совєтської імперії, студії українознавства служили розвиткові вільної української науки та ширили правду про нашу батьківщину у вільному світі.

У наших часах, коли Україна вступила вже в п'ятий рік своєї самостійности, здавалось б, що ті студії в діяспорі відігравати-муть другорядну ролю і згодом доведеться їх цілком зліквідувати.

Та таке твердження далеко від правди. Навпаки, сьогодні наукові центри в потужних країнах не тільки потрібні, а і конечні. Вищі школи України шукають доріг, щоб пізнати західний світ, який раніше для них був закритий".

Високо оцінив значення наукових форумів професор Чикаґського університету, відомий поет, лавреат багатьох премій Богдан Рубчак. Він, зокрема, сказав:

— „Мета конференцій, які проводилися в Урбані Шампейні, полягає в тому, щоб по-перше, інформувати американських науковців про українську літературу, історію, культуру, а по-друге, і це може найголовніше, в можливости українським вченим зустрічатися між собою. До того ж, молоді спе-ціялісти одержали трибуну, з якої вони могли читати свої доповіді".

Не можу не навести хоча б кілька речень з виступу академіка Василя Маркуся:

З Дмитром Штогриним мене зв'язують майже тридцятилітні дружні стосунки. Що я можу сказати про нього? Це людина цілеспрямована, повна енергії, яка знає, що хоче. Я гордий, що сьогодні громада вшановує талановитого і обдарованого вченого, який так багато робить для України.

Задум про проведення наукових конференцій належить моєму приятелю. Він, ніби Дон Кіхот виходить наперед своїми плянами і, хоча дехто сумнівається в успіху, все ж на практиці доводить, що міжнародні форуми йому цілком під силу, звичайно, з нашою допомогою".

Тепло зустріли присутні гостя зі Львова Олега Романіва — члена-кореспондента Національної Академії наук України, голову Наукового Товариства ім. Шевченка. Він підкреслив, що проф. Штогрин та його подвижники крок за кроком йшли до мети, своєю діяльністю сприяли визнанню сучасного статусу України. Це був справжній подвиг, здійснений в умовах, коли український національний фактор ігнорувався і повсюдно в східньоевропейських країнах домінувала русистика, чи навіть совєтологія, яка сприймалася через призму зверхности всього російського.

На закінчення свого виступу О. Романів побажав ювілятові нових творчих звершень та висловив сподівання на плідну співпрацю.

Щирі сердечні привітання видатному науковцю, „сестрі і опікунці" Програми, тобто Фундації, висловили банкір і відомий громадський діяч Ю. Куляс, директор щадничої кооперативної каси „Самопоміч" Р. Мицик та кореспондент газети „Свобода" А. Гороховський.

На адресу ювілята надійшли численні привітання, зокрема від Української Вільної Академії Наук в ЗСА, Українського Вільного Університету в Мюнхені, Українського Історичного Товариства, Генерального Консульства України в Чикаго, Світової Ради НТШ.

Одночасно із вшануванням проф. Д. Штогрина на бенкеті відзначався десятилітній ювілей Фундації Українських студій, яку впродовж шести років очолює Раїса Братків.

Науково-дослідна програма при Іллинойському університеті спирається на Фундацію під проводом її президента Раїси Братків. Про цю енергійну і вродливу жінку, яка об'єднала навколо себе таких же, як вона сама, патріотів України, було сказано на бенкеті чимало добрих слів. Вказувалося, зокрема, що Фундація уможливила проведення наукових конференцій, а також фінансування дослідів з питань українознавства та виплату стипендій студентам українських дисциплін та дослідів з україністики. Крім того, з поміччю Фундації книгозбірня в бібліотеці Іллинойського університету стала однією з найбільших колекцій у західному світі.

Зараз зусилля Раїси Братків та найбільш активних членів Фундації, до яких належать Юліян Куляс, Іван Деркач, Віра Єлішевська, Олекса Коновал, Леонарда та Павло Надзикевичі, Ігор Ве-слоцький, Ольга Кусик, Петруся і Богдан Ватралі зосереджуються на створенні при університеті постійного центру Українських студій.

Взявши на свої плечі цей вельми важкий, але й не менш важливий обов'язок, управа Фундації глибоко переконана, що українська спільнота щедрими вкладами й пожертвами допоможе збудувати твердиню вільної української науки при Іллинойському університеті, одному з найповажніших в Америці.

Анатолій Гороховський

ЧЕЧЕНЦІ...

(Закінчення зі стор. 1)

кими бойовиками, вони ні-бито розстріляли двох закладників. У відповідь російські війська спробували затакувати захоплені чеченцями будинки, однак це виявилося марною справою. Аж після цього почалися переговори. Чеченці дозволили журналістам розмовляти зі закладниками і фотографувати їх. „Ми здійснюємо не терористичну, а чергову бойову операцію, спрямовану на знищення античеченського військового об'єкту Росії на території Дагестану",— сказав у розмові з журналістами С. Радуєв.

Корпорація Бі-Бі-Сі повідомила, що вранці у середу, 10-го січня, чеченці залишили Кізляр, забравши зі собою понад сто закладників.

КУЛЬТУРНЕ..

(Закінчення зі стор. 2)

Відбувся музичний фестиваль, присвячений 250-річчю від дня народження геніяльного українського композитора XVIII століття Максима Березовського, якого досі представляли „російським" композитором. Українська співачка Ірина Білик виступила зі сольним концертом у палаці культури „Україна", започаткувавши конкуренцію між українськими та російськими виконавцями попмузики.

Рік 1995-ий пройшов під знаком Богдана Хмельницького, 400-річчя з дня народження якого широко відзначено в Україні на високому державному рівні і з належною оцінкою його діяльности.

Кінець року ознаменовано появою на політичній арені країни цікавого феномену — Конгресу Української Інтелігенції (КУІн). За цією абревіятурою, що звучить як англійське слово „королева", стоять люди, які не байдужі до України і її проблем. Громадська організація КУІн проявила себе як конструктивна і консолідуюча сила суспільства, що глибоко усвідомлює свою ролю в утвердженні і розвитку незалежної української держави, культури, мови.

(Огляд підготовлено за матеріялами газети „Вечірній Київ").

ВІЧЕ КЕРІВНИКІВ місцевих адміністрацій одноголосно схвалило резолюцію, яка закликає Адміністрацію ЗСА зменшити американську військову присутність на цьому японському острові. Делегація окінавських урядовців у складі 14 осіб має намір у кінці січня відвідати З'єднані Стейти Америки і зустрітися з президентом Биллом Клинтоном та іншими державними діячами, щоб докладно обговорити з ними цю проблему.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР оборони Шарль Мійон повідомив в інтерв'ю для агентства Франс Пресс, що в цьому році Франція оприлюднить програму реформ у ділянці оборони на наступні 20 років. Минулого року, відновлюючи ядерні випробування, Париж дав до зрозуміння, що в найбліжчі роки може відмовитися від балістичних ракет наземного базування на плато Альбіон, однак у той самий час більше подбає про ефективну доставку ядерних боєголовок на ракети повітряного і морського базування. Ш. Мійон запевнив, що до кінця лютого Франція закінчить ядерні вибухи у Тихому океані, але не уточнив, скільки їх ще буде — один чи два.

СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ім. В. ЛИПИНСЬКОГО

зі смутком сповіщає, що 31-го грудня 1995 року в Іст Грінич, Ровд Айленд, відійшов у вічність ~~на 88-му році життя~~

бл. п.

ЛЕВ ЯЦКЕВИЧ

уродж. 1907 року в Стрию

інженер, літератор, журналіст, перекладач, громадський діяч, довголітній член СЕДІ та колишній член його Управи.

ПОХОРОННІ відправи відбулися 5-го січня 1996 року в церкві Царя Христа, а тлінні останки покійного похоронені на католицькому цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі, Па.

Дружині Олександрі та дочці Мотрії Головінській з родиною висловлюємо щиросердечні співчуття.

УПРАВА СЕДІ

Переїдання ...

(Закінчення зі стор. 2)

Або киньмо оком по вулицях американських міст. Чи тепер багато там побачите пішоходів? Ні, їх там дуже мало. Бо навіть гарної сонячної пори дня, замість пройтися вулицями і міськими парками, більшість людей воліє їздити автами, якими в щораз більшій кількості заповнюються вулиці американських міст. Де не глянь — всюди авта...

Звичайно, тенденція до зменшення завантаження себе фізичною працею, в тому числі, менше ходити, а більше їздити, спостерігається також в інших індустріяльних країнах — Англії, Німеччині, Італії, Японії тощо. Різниця лише в тому, що в інших країнах держава (тобто, уряд) пильнує не тільки за тим, аби для пішоходів були добрі дороги, але і за тим, щоб по них можна було безпечно ходити не тільки вдень, але ввечорі та вночі, коли і тільки коли людина після праці має змогу сама або зі своєю родиною, як кажуть в Европі, „поспацерувати" по місті. На жаль, через реальну небезпеку бути пограбованим чи навіть забитим на вулиці міста темної ночі, людина у ЗСА вночі вимушена або сидіти в хаті, або, в разі потреби, їхати автом. Чи не так?..

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Ізраїля Шімон Перез сказав у розмові з журналістами, що його „не розчарували" переговори з Сирією, друга тура яких закінчилася в американському стейті Мериленд. Разом з тим Ш. Перез сказав, що про перспективи діялогу можна буде щось певніше сказати тільки після чергової візити державного секретаря ЗСА Воррена Кристофера на Близький Схід. Щодо наставлення Сирії, то воно не змінилося. Дамаск, як і раніше, наполягає на виведенні ізраїльських військ з Голянських пагорбів на лінію кордону, який існував до початку війни 1967 року, і на створенні по обидва боки однакових демілітаризованих зон. Осягнувши цього, Сирія дістала б вихід до озера Кіннарет, головного джерела прісної води для Ізраїля, а також до річки Йордан і її приток. У свою чергу, Ізраїль згоджується вийти з Голянів не відразу, а поступово, та ще й залишити на стратегічній горі Гермон свою електронічну станцію стеження, а цей варіянт сирійці категорично відкидають.

МИНУЛОГО ВІВТІРКА, 9-го січня, секретар Державного департаменту Воррен Кристофер відлетів на Близький Схід, щоб там підготувати відповідну атмосферу для можливого сирійсько-ізраїльського замирення. Це вперше за чотири роки, відколи ведуться в ЗСА переговори між Ізраїлем і Сирією, справа дійшла до такої точки, що можна думати і сподіватись позитивних наслідків. В. Кристофер свою першу зупинку зробив у Єрусалимі, а тоді поїхав до Дамаску. Дальші плани будуть зроблені залежно від потреб.

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР Білого Дому Майкл МекКиррі повідомив, що президент Билл Клинтон таки відвідає при кінці цього тижня американські військові частини у Боснії. Згідно з плянами він має виїхати вечором у п'ятницю, 12-го січня, після своєї політичної промови в Нешвіллі, Тенн., на партійному бенкеті, призначеному для збірки фондів на видатки Демократичної партії. З уваги на безпеку, точніших плянів президентських відвідин до Боснії не подано, але зазначено, що правдоподібно він відвідає Тузлю, де знаходиться головна квартира американських збройних сил у Боснії.

ОКРЕМА КОМІСІЯ Американської спілки адвокатів повідомляє, що хоч кількість жінок серед адвокатської громади зростає з року на рік, та все ж таки дискримінація далі триває. Згідно з найновішими дослідами згаданої комісії, жінки-адвокати отримують меншу заробітну платню, ніж чоловіки, а також є набагато рідше підвищувані на відповідальні становища. Це стосується не тільки жінок-адвокатів у приватних фірмах, але також і у корпораціях чи університетах. Сьогодні жінки становлять 23 відсотки адвокатів у ЗСА, а до 2010 року, передбачають, ця цифра збільшиться до 40 відсотків.

„Українська...

(Закінчення зі стор. 1)

Могилянська Академія" Вячеслава Брюховецького та головного редактора „Української Газети" Валерія Жолдака.

Зазначені особи 20-го грудня 1995 року створили нове об'єднання видавців. Газету підтримали численні спонзори і передплатники, число яких у 1996 році значно збільшилося.

Видавці вважають, що основне завдання газети — вести аналітичні діялоги із читачами виключно державною мовою. Редакція „Української Газети" розташована в одному з корпусів Університету „Києво-Могилянська Академія". А керівництво університету плянує відкрити школу журналістики.

Громада в Бостоні відзначила празник Христа Царя

Д-р І. Дідюк з дружиною Юзефиною передають ікону о. Я. Налисникові.

У Бостоні в неділю, 29-го жовтня 1995 року, українська греко-католицька громада врочисто відзначила свято Христа Царя. Адміністратор української греко-католицької церкви Христа Царя в Бостоні о. Ярослав Налисник щиро привітав парафіян із святом і побажав їм родинного щастя, здоров'я, а також успіхів у праці на благо парафії.

Єпископ Стемфордський Василь Лостен також привітав парафіян, надіславши листа до парафії. У листі була наголошена особлива роля цього свята для парафії, бо воно дає нагоду усій парафіяльній родині достойно та радісно зібратись у колі друзів, щоби прилюдно подякувати Господеві за всі Його ласки. Єпископ Лостен побажав усім парафіянам взаємної любови, пошани та міцности духа у виконанні релігійних і громадських обов'язків.

Після недільної святкової Літургії о. Я. Налисник поблагословив ікону Христа Царя, яку д-р Іван Дідюк з родиною подарували для церкви. Цю ікону намалював Ігор Андріїв, український мистець, який тепер проживає в Канаді.

На закінчення усі парафіяни та гості парафії зібрались у парафіяльному будинку, де відбувся святковий обід.

У своєму заключному слові о. Я. Налисник склав щирі слова подяки д-рові І. Дідюкові з родиною за їхній дарунок. Він також подякував усім тим, хто допомагав в організації та проведенні свята.

Любомир Кишенюк

СЕЛЯНСЬКИЙ...

(Закінчення зі стор. 2)

людський організм стійким проти зараження, помагав навіть підвищувати врожайність і одержувати більшу кількість харчових продуктів.

Як Банглядеш, так і ЗСА мають проблему, як зменшити чи пак ліквідувати убогість населення. У теорії досвід здобутків Селянського Банку можна б перенести до ЗСА. Практика, однак, має свої відхилення. Причина тут в особливих обставинах як прірва у культурі і економічні різниці, які стримують суцільно перенести ідею Банглядешу на американський складний терен економіки. Зважмо хоч би тільки те, що відносно мало американців працює для себе, а ті, що мало заробляють і бажають зайнятися власним бізнесом потребують навчання, технічної поради, а що найважливіше — доступу до бізнесової мережі людей з повним довір'ям тих, що дають позику. З чисто комерційних причин американський банк не позичає найбільш убогим, а радше підприємчивим бідним, які вже зайняті, а бракує їм фінансових ресурсів і підтримки в услугах. Отож тут не ідеться кожного бідного робити антрепренером, а радше допомогти тому, хто вже є або виявляє багатонадійність... У кожному разі, який не був би підхід до розв'язки питання бідности в ЗСА, вислідом повинні увінчатися успіхом, бо за діло вже взялися серйозні люди.

Ділимося сумною вісткою, що 10-го січня 1996 року на 92-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ ЖОВНІРОВИЧ

з дому ДІДОШАК

вдова по д-рові Іванові Жовніровичеві нар. в Калуші, Україна.

ПАНАХИДА — в п'ятницю 12-го січня о год. 7:30 веч. в заведенні Петра Яреми, 129E 7th St., New York, N.Y.
ПОХОРОН — в суботу 13-го січня о год. 9:30 рано з церкви св. Юра в Мангattані на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені в смутку:

дочка	**— ЛЯРИСА з мужем АНДРІЄМ**
внуки	**— ІЛАРІОН з дружиною МИРОСЛАВОЮ й синами ЛЯРКОМ, ХРИСТИЯНОМ, ЯРЕМОЮ**
	— РУТА з мужем ПЕТРОМ й доньками КАТЕЮ й ХРИСТИНОЮ КАЛИНОЮ
родини в ЗСА	**— ГОЛОВИНСЬКИХ, ДОМБЧЕВСЬКИХ, КУНЦІВ, ЧАЙКОВСЬКИХ, ЖОВНІРОВИЧІВ.**
родини в Україні	**— ФЕДУНКОВИХ, ОРТИНСЬКИХ, ЖОВНІРОВИЧІВ.**

Замість квітів просимо пожертви складати на Ukrainian Institute of America 2 E 79th St. New York, N. Y. 10021.

УСВТ „Ч. Січ" — Карні Статс 2:3
УСВТ „Ч. Січ" — Парсиппані Селтикс 2:2

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

У двох чергових футбольних змаганнях за чемпіонат вищої „Еліт" дивізії Ґарден Стейт Сакер Ліґ, „Ч. Січ" здобула тільки одну точку.

В неділю, 26-го листопада, на виїзді в Карні з місцевим клюбом „Скатс" наші футболісти були цілком рівнорядними суперниками господарів, одначе програли вислідом 2:3. Ґолі для „Ч. Січі" здобули Борецький і Акоста.

В п'ятницю увечорі під електричним освітленням „січовики" відбули залеглу гру з іншим шотляндським клюбом „Селтикс", яку цим разом закінчили ремісовим вислідом 2:2. На початку „Ч. Січ" вела 2:0, що його здобули Борецький і Бара, але ще перед перервою, завдяки помилці оборонця господарів, шотляндці знизили вислід до 1:2. Після відпочинку суперники накинули швидший темп і проявили гострішу гру, завдяки чому заволоділи ініціятивою і остаточно в кінцевій фазі зустрічі вирівняли вислід 2:2. Після цих змагань „Ч. Січ" займає в показнику табелі ігор четверта місце, після „Шор Гарікейнс" (16 точок), Вал. „Корона" (15), З.П.А. (11), „Ч. Січ" і „Фалькос" — (по 10).

УСВТ „Ч. Січ" (жінки) Том Кетс В.С.К. (жінки) 6:0

Жіноча дружина „Ч. Січі" в своїх чергових змаганнях за чемпіонат вищої жіночої дивізії ҐССЛіґи перемогла високим вислідом 6:0 своїх суперниць з м. Томс Рівер і цим самим затримала позицію лідерок з досі здобутими 22 точками і 50:6 відношення ґолів. Переможні ґолі для нашої дружини здобули Зальжук — 3, Гофстра — 2 і Алюїта.

Успішно розпочала сезон чоловіча відбиванкова дружина „Ч. Січі"

В неділю, 3-го грудня, розпочали свій 39-ий сезон відбиванкарі „Ч. Січі", взявши участь в офіційному турнірі ЮСВБА в „А" клясовій групі у м. Воррен, Ню Джерзі. На початку ігри пройшли в двох рівнорядних підгрупах, в яких виступало по чотири дружини. „Ч. Січ", виґравши з „Норд Шор" ВК — 17:15, 15:9 і ремісувавши з „Свейв" ВК 15:12, 11:15 і „БіґВілс" ВК — 8:15, 15:11, зайняла друге місце в підгрупі і дійшла до чвертьфіналу, в якому елімінувала Воррен ВК 15:7, 15:13.

У півфіналі наші відбиванкарі зустріли сильних суперників „Гайтставн" ВК, з яким програли вислідом 15:7, 9:15 і 10:15.

Склад „Ч. Січі": О. Гладкий, А. Стасюк, М. Завадівський, П. Гунчак, В. Кравець, О. Брозина, Б. Томко. Бракувало двох чільних відбиванкарів: М. Дулина і Н. Паславського.

(от)

УСК Ню Йорк — „Хорватія" СК 2:3
УСК Ню Йорк — Н.Й. Атлетік 1:3

Продовжуються ігри за чемпіонат 1-ої дивізії Космополітальної Сакер Ліґ, в яких виступає дрижина УСК Ню Йорк. В двох останніх змаганнях нашим футболістам довелося зустрінути лідерів дивізії, з якими заграли на вищому рівні. В зустрічі з хорватськими футболістами вислід був 2:2 і щойно в останній хвилині їм пощастило здобути переможного ґоля. До гри з Н.Й. Атлетік УСК виступив в ослабленому складі, в якому бракувало кількох чільних футболістів.

С.К.

Найкращі юні шахісти — українського роду

Шаховий турнір за світову першість юнаків нижче 20 років на 1995 рік, що відбувся в місті Галле, Німеччина, очолили два ґросмайстри українського роду — представник Німеччини Роман Слободян і представник України Олександер Онищук. Обидва осягнули однакові висліди 10:3, але титул чемпіона здобув Р. Слободян завдяки своїм кращим коефіцієнтам, хоча він програв свою індивідуальну партію з Онущуком. В турнірі хлопців, що проводився швайцарською системою з 13-ти рунд, грало 80 учасників.

Роман Слободян народився в Україні, але вже у віці 5 років переїхав до Східньої Німеччини, де його батько служив в окупаційній совєтській армії. Після об'єднання Німеччини Р. Слободян не повернувся з батьками в Україну, а залишився в Німеччині напостійно. Преса пише про нього, як про першого в історії німецького шахового чемпіона юнаків світу.

О. Онищук, найвищий після рейтінґу учасник цього чемпіонату, грав у збірній України у Шаховій олімпіяді 1994 року.

В чемпіонаті світу дівчат нижче 20 років, що вібувся там рівночасно, перше місце здобула представниця Грузії Н. Чурцідзе з вислідом 11:2. Представниці України Н. Шу-кова (9.5 точки) і І. Гапоненко (8.0) закінчили на четвертому і десятому пісцях.

Д-р Орест Попович

Листа пожертв Українського Реґіонального Олімпійського Комітету ч. 3 в Клівленді, Огайо

1,000.00 дол. — Українсько-Американський Центр (Траст Фанд); **250.00 дол.** — 24-ий Відділ УНС, Клівленд; **150.00 дол.** — Інж. В. Лагошняк; **100.00 дол.** — С. Дзюба, С. і Р. Качали, М. Кмйотик, С. Маланчук, О. і С. Теркали; **75.00 дол.** — О. Мацалак; **70.00 дол.** — П. Байко; **по 60.00 дол.** — І. і М. Жиґи, М. В. Напора; **по 50,00 дол.** — Д. Валюк, І. Дубас, інж. П. і Т. Трачі, Ю. і В. Турчики; **30.00 дол.** — І. Маґоцький; **по 25.00 дол.** — А. Бойко, І. Василюк, Д. Кузьмин, В. і І. Лесюки; **по 20.00 дол.** — О. В. Ільчишин, Л. Кусяка, мґр. В. В. Ліщинецький, д-р В. Масний, М. Піхурко; **15.00 дол.** — О. і І. Росули; **по 10.00 дол.** — д-р М. Альбайні, Я. Говико-вич, д-р М. Грушкевич, д-р М. Дейчаківський, Д. Дуркалець, О. Росул, М. Трач; **5.00 дол.** — Р. Стахур.

Завдяки підтримці жертводавців від 13-го грудня 1994 року по сьогодні вплачено на потреби українських олімпійців 17,500 дол.

Усім щедрим жертводавцям пересилаємо щире українське спасибі!

Комітет